

J'Adoubovic

- door Dirk Goes -

In de jaren '60 en '70 van de vorige eeuw was de Joegoslaaf Milan Matulović (1935-2013) na zijn landgenoten Gligorić en Ivkov de sterkste schaker van Joegoslavië. Hij werd nationaal kampioen in 1965 en 1967 en behaalde in zes schaakolympiades een score van 76,9% (+46 =28 -4).

Hij is echter niet zozeer bekend geworden door zijn resultaten, maar meer door de incidenten waarbij hij betrokken was. Zo doen hardnekkige geruchten de ronde dat hij tijdens het interzonale toernooi van Palma de Mallorca in 1970 een partij tegen Mark Taimanov zou hebben verkocht, naar verluidt voor een bedrag van 400 dollar. Of dat waar is? Feit is in ieder geval dat Matulović tijdens deze partij een ongeïnteresseerde indruk maakte en elke zet van zijn tegenstander a tempo beantwoordde. Door deze overwinning plaatste Taimanov zich voor de kandidatenmatches, waar hij, zoals bekend, met 6-0 werd afgedroogd door Bobby Fischer.

Maar het meest berucht is Matulović geworden door een incident in een partij die hij in 1967 speelde tegen de Hongaar István Bilek tijdens het interzonale toernooi van Sousse, Tunesië. Het leverde hem de bijnaam *J'Adoubovic* op.

Na 37 zetten stond het zo:

In deze stelling speelde Matulović 38. Lf3, zag dat die zet op slag verloor, zette de loper weer op e2 onder vermelding van "*Ich spreche J'adoubé*" en speelde 38. Kg1. Bilek stopte de klok en protesteerde luidkeels bij de Tunesische hulpscheidsrechter Ben Cheik, maar deze verklaarde zijn protest niet ontvankelijk op grond van het feit dat hij het incident niet had gezien. Ben Cheik gaf Bilek de opdracht door te spelen en na nog wat gemekker gaf hij daaraan gehoor. Niet zo slim, want doorspelen is een handeling waarbij je je bij de situatie neerlegt. Even later kwam de Roemeense hoofdscheidsrechter Diaconescu langs om te kijken wat er was gebeurd, waarna Bilek opnieuw protesteerde. Hij stopte de klok tot drie keer toe, maar elke keer drukte Diaconescu de klok weer in! De partij eindigde uiteindelijk in remise. Volgens zijn landgenoot Bjelica zei Matulović na afloop van de partij: "In schaken en oorlog is alles geoorloofd."

Jaren later kwam Matulović opnieuw negatief in het nieuws toen hij betrokken was bij een auto-ongeluk die een vrouw het leven kostte. Het leverde hem een gevangenisstraf van 9 maanden op. Tegenover de rechter verdedigde hij zich nog met de opzienbarende mededeling "Ze was maar een Bosnische!", maar die ontboezeming zal zijn zaak geen goed hebben gedaan

Matulović overleed op 9 oktober 2013. Het leverde een opvallende reactie op van Nigel Short, die op Facebook het volgende schreef: "*They say only speak good of the dead. He's dead? Good!*" Short staat in zijn vaderland bekend als 'Nasty Nigel', u begrijpt nu waarom